ANUL XXXVII.—No. 142 | 25 bani exemplarul | C P | Marți 26 Martie (8 Aprilie) 1919

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
Redacția și Administrația: București, str. Brezoianu, 11

Fondator: ERMIL CAZZAVILLAN

Directori: VIRGIL N. DĂRĂSCU și STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

LIBERTATEA COMERȚULUI

In sfârșit, decretul-lege mult așteptat a fost emis. E mare înfrigurare la ministerul de comerț cu pregătirea dispozițiunilor lămuritoare pentru buna aplicare a prevederilor din decret.

Libertatea comerțului a fost hotărîtă și populațiunea țărei poate să spere că de-acum va fi mai îndestulată.

Circulațiunea, libertatea transporturilor și a distribuțiunei articolelor de primă necesitate, au fost admise.

Numai câteva articole de..... mică importanță au rămas sub imperiul dispozițiunilor de până acum: carnea, peștele, petrolul, zahărul, fasolea și cartofii.

Dar la desfacerea pe piață a acestor alimente, va veghia, de bună seamă, direcțiunea aprovizionărei, a cărei „părinteasc" îngrijire pentru nevoile adânci ale populațiunei a fost și este atât de apreciată de publicul consumator.

Peste câteva zile, vom cunoaște și dispozițiunile, acum încă în studiu, ale ministerului de comerț cu privire la punerea în aplicare a decretului-lege asupra libertății comerțului.

Principalul este că ruptura cu trecutul începe să se facă și că guvernul înțelege să satisfacă nevoile adânci ale poporului, asigurând astfel țărei liniștea de care are atâta nevoie, mai ales în împrejurările istorice de azi.

E un început fericit și-l înregistrăm cu emoțiune, convinși că libertatea comerțului se va întinde în curând și asupra celorlalte articole „de mai mică importanță" pe care le-am enumărat mai sus.

De-acum înainte jocul firesc al concurenței va hotărî cursul normal al pieții, — restabilind un mic echilibru de forțe între valoarea reală a mărfurilor și posibilitatea de câștig a consumatorilor.

Va fi o tendință timidă spre ieftinirea traiului — problemă atât de crudă mai ales astăzi.

De altfel, măsura care se ia acum a fost cerută și de consumatori și de comercianți.

Rezultatul va fi însă nul, dacă autoritățile menite să vegheze la buna aplicare a acestui decret-lege nu vor înțelege s'o facă cu cinstea și cu simțul legal care, trebue s'o mărturisim, ne-a cam lipsit în România de până acum.

Altfel, ar fi să se întâmple aceia ce s'a petrecut cu toate legile, bune sau rele de până azi, cari rămâneau slove moarte pe hârtie din pricina nerespectărei lor de care se făceau vinovați și autoritățile și cetățenii.

Să sperăm însă că simțul legal va pătrunde și la noi, pentru că altfel legile, oricât de bune ar fi, nu și-ar atinge scopul urmărit prin elaborarea și promulgarea lor.

Chestiunea judecării profesorilor universitari

Ziarele au publicat în vremea din urmă diferite dări de seamă asupra hotărîrei luate de consiliul universitar din Capitală cu privire la profesorii cari au avut, în vremea ocupațiunii germane, o atitudine contrarie intereselor naționale.

Situațiunea, în această privință, e următoarea:

Consiliul universitar, în ultima sa ședință, a hotărît instituirea unei comisiuni, compuse din delegați ai tuturor facultăților, în scop de a lua informațiuni asupra atitudinei menționaților profesori.

Comisiunea este compusă din Păr. econom Nazarie (facultatea de teologie); d. Nanu-Mușcel (medicină); d. Stoicescu (drept); d. P. P. Negulescu (litere) și Țițeica (științe, — având căderea nu să judece, ci numai să cerceteze care a fost atitudinea profesorilor universitari vizați.

In momentul în care-și va termina lucrările, comisiunea va prezinta consiliului universitar un raport detailat, comunicându-l în acelaș timp și fiecărei facultăți în parte.

Nu s'a hotărît anume asupra căror profesori se va face cercetarea, ca urmând să cuprindă, în principiu, pe toți acei cari s'au găsit aci în timpul ocupațiunii.

Ca la noi, la nimeni...

Citim în presa franceză:

„Tribunalul Senei, după cererea d-rei Dorziat, *a condamnat zilele trecute pe d-ra* Blanche Toutain *la 22,000 fr. amendă pentru că a spus celeilalte că este „boșă" și n'a voit să vină în fața tribunalului să-și ceară scuze.*

Tribunalul a mai ordonat ca această sentință să fie publicată în zece ziare la Paris și Londra".

In vremea aceasta, ziarele *dela noi* anunță:

„La clubul Tinerimei din București a fost eri adunare extraordinară spre a se pronunța asupra excluderei d-lui I. Simionescu-Râmniceanu pentru că în casa sa, pe timpul ocupațiunei germane s'a ținut o întrunire în care s'a pus la cale detronarea Regelui.

Punându-se la vot excluderea neîntrunind majoritatea reglementară, ea a fost a respinsă".

Înregistrăm faptul brut abținându-ne de la orice comentariu.

SITUAȚIA IN EGIPT

Byk, 24. — Corespondentul ziarului „Times" din Cairo arată că notabilitățile din Egipt inclusiv rectorul din Alazhar, a lansat un apel către popor, ca răspuns la îndemnarea generalului Allemby, îndemnând la liniște, și condamnând răscularile.

UN APEL

în vederea întrunirii de protestare a Femeilor Române, împotriva atrocităților armatei ungare

Doamnele ardelene au organizat pentru astăzi, Luni, 25 Martie, ora 5 d. a., la *Teatrul Național* o întrunire de protestare în contra atrocităților comise de armata ungară în ținuturile române neocupate încă de trupele române.

„In aceste zile mari, — spun femeile române — când la Paris, în cetatea luminii, se pun temeliile trainice ale libertății și dreptății tuturor popoarelor, în centrul Europei urgia unguroaică se dezlănțuește fără frâu și fără zăgaz, iar neamul nostru românesc cade jertfă acestei urgii.

In neputința-i desnădăjduită, un neam întreg, format în bande, s'a năpustit asupra ținuturilor românești, neocupate încă de brava noastră armată, jefuesc și schingiuesc, târând cu ei avutul și agoniseala poporului român și făptuesc tot felul de fărădelegi. Până nici morții noștri n'au parte de înmormântare creștinească.

Ca să putem ridica — cu toată energia — protestul nostru împotriva atrocităților săvârșite de bandele unguroaice, vă rugăm cu stăruință să luați parte la întrunirea publică de azi, Luni, ora 5 d. a., în sala cea mare a Teatrului Național.

In numele umanității insultate, vom ridica protestul nostru împotriva barbariilor și atrocităților unguroaice și vom uni glasul nostru cu cel al surorilor noastre de peste Carpați.

„Comitetul Doamnelor Romdne"

Un proces interesant la Paris

Inaintea Consiliului de război din Paris, au început de curând desbaterile într'un proces care,—suntem siguri,—nu se va judeca nici odată în țara noastră.

Se va judeca afacerea traficului de vagoane.

Traficanții, spre a obține vagoane pentru transporturi, plăteau amploiaților c. f. câte 1000 fr. de vagon, iar ei pretindeau apoi dela clienți câte 4—5000 fr.

Demisia consiliului comunal

Mandatul actualului consiliu comunal al Capitalei expirând în cursul acestei săptămâni, consiliul își va da demisia, instituindu-se o comisiune interimară având ca președinte — se zice — pe d. Hălăceanu, fostul prim-ajutor de primar.

Se afirmă că d. Emil Pottescu, actualul primar va fi numit ministru de lucrări publice.

Plecarea d-lui de Flers

Eri, la orele 8 .50, cu trenul Expres-Orient, d. de Flers a părăsit țara, plecând la Paris unde îl chiamă ocupațiile sale de director al ziarului *Le Figaro* și de autor dramatic.

Un numeros public: doamne din înalta societate, corpul diplomatic, personalități marcante de la noi, ziariști, studenți, ofițeri francezi și români, în fine toți acei cari au apreciat dragostea pentru țara noastră a acestui mare amic al României, erau pe peronul gării ca să-l salute și să-i ureze călătorie bună.

La orele 8 fără 10 d. de Flers își făcu apariția pe peronul gării, în uniformă și salutat fiind cu entuziazm de către cei de față.

Apoi studentul universitar d. George Gortzki, rosti în franțuzește, o călduroasă cuvântare:

Inainte de a părăsi pământul României, — a spus d-sa — îngăduiți-ne să vă oferim aceste flori, în numele studenților tuturor facultăților, omagiu pentru unu din cei mai iluștri și mai simpatici reprezentanți ai Franței; căci d-voastră sunteți simbolul Franței eroice și generoase, simbolul gingășiei și al farmecului spiritului francez, acest focar al marilor idei.

Ne-ați arătat atâta simpatie în minutele acele atât de mișcătoare; ar fi oare mult să vă cerem a duce cu d-voastră amintirea devotamentului nostru pentru cauza mare ce ați sprijinit-o alături cu mari nostri aliați?

Intorcându-vă în cetatea unde se desbate în ceasul ăsta soarta națiunilor, rugăm să vă reamintiți de colțul acesta de pământ, unde ca nici într'o altă parte strigătul de „trăiască Franța!" exprimă sentimentele cele mai adevărate, cele mai adânci, cele mai sincere ale afecțiunei noastre sincere și ale admirațiunei noastre.

Poate că veți înțelege, scumpe maestre, de ce chiar de la isbucnirea războiului european, câteva zile numai după prima d-tră mobilizare, la cea dintâi întrunire studențească care a avut loc aci la București, s'a strigat din răsputeri: Trăiască Franța! și s'a cântat Marseileza.

Strigăte de „Trăiască Franța", „Trăiască Robert de Flers" au isbucnit mereu din piepturile mulțimei ce se afla pe peronul gării.

In aclamațiunile mulțimei, d. Robert de Flers s'a suit apoi în tren.

Y—Z.

Convocarea „Marelui Sfat Național al Ardealului"

„Marele stat național al Ardealului" care trebuia să se întrunească, că luna aceasta la Sibiu să voteze reformele sociale, politice, economice, eclesiastice și școlare elaborate de consiliul dirigent al Transilvaniei, nu va mai fi convocat luna aceasta, ci după Paști, până când se speră că toate ținuturile revendicate de noi ne vor fi atribuite de congresul dela Paris, în cât să poată participa la lucrările acelui parlament provizoriu al Ardealului delegați din toate regiunile românești de peste Carpați.

Vrednicul colonel Tarnovschi

Acum e pensionar. E basarabean de origină.

Și-a încheiat cariera militară ca comandant al regimentului de infanterie din Calafat, acum vre-o 10-12 ani.

A eșit amărât din armată, fiind considerat că nu ar fi destul de destoinic. Din această cauză, nici n'a fost înaintat ca general, cum se face, de obicei, că militarilor cari ies la pensie li se dă un grad în plus în rezervă.

Dar câte aprecieri greșite! Câți oameni nedreptățiți pe lume și în țara aceasta.

A trebuit să vie războiul ca să răzbune pe vrednicul colonel și ceeace nu i-a dat pacea a trebuit să-i dea războiul.

Ziarele de eri au anunțat înaintarea sa la gradul de general de brigadă.

De ce?

Pentru că, deși bătrân, a fost un desăvârșit viteaz în luptele din Dobrogea. Nemții l-au făcut prizonier, da au avut atâta respect pentru vrednicia sa militară, dovedită pe câmpul de luptă, în cât i-au exprimat considerațiunea lor și i-au dat voie să poarte sabia.

Am avut o mare bucurie eri când am citit înaintarea acestui militar atât de vrednic, căruia i s'a recunoscut cine este.

Să-i dea Dumnezeu zile să se bucure în Iașul în care trăește.

ȘTIRI POLITICE

Amânarea alegerilor

Din cercurile autorizate aflăm că alegerile generale se vor face în Octombrie.

Un personaj din guvern afirmă că în interesul partidului liberal ar fi ca aceste alegeri să se facă cât de curând. Prelungirea lor e de natură a crea dificultăți guvernului, dat fiind că în vremurile aceste un guvern se uzează într'o lună cât într'un an.

Totuși, ținând seamă de interesele reale, precum ar fi stabilirea definitivă, de către Conferința păcei a nouilor noastre fruntarii, nevoia de a se ratifica de către reprezentanții tuturor ținuturilor românești actul unirei, precum și organizarea definitivă a tuturor administrațiilor unificate se impunea amânarea alegerilor până la acea dată.

*

Din motivele ce le arătam în numărul nostru de eri, Odessa a fost evacuată.

Evacuarea s'a făcut în cea mai perfectă ordine și fără vreo presiune exterioară.

Procesul Turtucaei

Primele cercetări.— Instrucțiunea judiciară. — Cine sunt anchetați. — Unde se va judeca procesul.

S'a publicat știrea că după procesul socialiștilor Curtea Marțială, prezidată de generalul Popescu, va judeca pe vinovații dela Turtucaia.

Așa cum s'a anunțat, faptul nu este nici exact, nici complet. Iată ce relațiuni putem da în această chestiune.

In vedere că urma să se facă cercetări și în privința unor ofițeri superiori, generalul Popescu, comandantul diviziei 13, a fost însărcinat cu strângerea materialului, cu privire la cei cari s'au făcut vinovați la Turtucaia de abateri dela datoria de militar. Așa dar, nu e vorba de o instrucțiune penală, ci numai de strângerea materialului care va fi folosit apoi în acest scop.

In al doilea rând, investigațiunile nu se referă la cei răspunzători de dezastrul militar de la Turtucaia. Această afacere va fi tratată ulterior și cu toată desvoltarea necesară, pentru ca exemplaritatea sancțiunilor să înlăture pe viitor asemenea grave imprejurări. Deocamdată se vor examina vinovățiile individuale, adică ale acelora cari nu au executat ordinele, au părăsit postul, au provocat panică, etc., cu alte cuvinte cazurile de infracțiuni personale, nejustificate prin circumstanțe de forță majoră, și pedepsite de codul justiției militare.

Rezultatul cercetărilor comandantului diviziei 13 vor fi reluate sub forma de instrucțiune judiciară și cei dovediți culpabili vor fi judecați de Curtea marțială.

Incă nu este definitiv hotărît, dacă aceste procese vor veni înaintea Curții active a Corpului II sau înaintea celei sedentare, înființată de curând la Brăila.

In orice caz, Curtea nu va putea fi prezidată de generalul Popescu, care a dresat acte și deci, conform legii, este incompatibil cu calitatea de judecător în această afacere.

Dela „Societatea Institutorilor"

Eri dimineață la orele 9, societatea institutorilor din București a ținut adunare generală anuală sub prezidența d-lui Dem. Pomponiu, președintele societății.

S'a decis federarea societății cu celelalte asociații învățătorești, păstrându-și fiecare autonomia.

In privința salariilor, se vor face demersuri pentru îmbunătățirea lor, luându-se drept bază salariul inițial de 100 lei, demersuri cari au început înaintea războiului și nu s'au putut aduce la sfârșit din cauza imprejurărilor.

D. Petre Rădulescu expune stadiul în care se găsesc lucrările localului societății.

Adunarea generală își exprimă dorința ca lucrările să se continue cu râvnă. Pentru aceasta se numește o delegație compusă din d-nii D. Pomponiu, Fl. Dumitrescu și I. Crutescu, care se va prezenta d-lui ministru I. G. Duca, președintele de onoare al societății spre a-i cere sprijinul.

D. institutor Al. Grăpeanu arată mersul instituției coloniilor școlare în timpul ocupației străine, aducând elogii d-lui M. Stamate, fost inspector școlar pentru munca depusă.

La urmă s'a hotărât convocarea urgentă a unei adunări generale pentru alegerea noului comitet.

Congresul păcii

COLONIILE GERMANE VOR FI REPREZENTATE

Nauen, 24. — *Administrațiunea coloniilor germane va fi reprezentată la tratativele de pace prin guvernorul Africei germane de est. La tratativele definitive asupra chestiunilor coloniale va lua parte ministrul coloniilor, dr. Bell. Ca experți mai sunt numiți: senatorul Strandes din Hamburg și directorul misiunei Dakenfeld din Berlin. Societatea colonială germană a înaintat președintelui Wilson o scrisoare deschisă, în care se spune între altele: „Cele 14 puncte prezintate de d-voastră au fost luate de către Germania ca bază în viitoarele tratative ale păcei. Mai întâi trebuie să stabilim că noi nu am anexat nici o colonie. Germania a intrat la mijlocul anului 1880 în rândul Puterilor coloniale, și astfel nu a putut să primească decât ceiace nu era până atunci împărțit. Această posesiune însă a fost câștigată în mod legal și întărită prin tratate. Prin aceasta noi nu am făcut decât ceiace au făcut până atunci celalte puteri coloniale".*

LUCRARILE COMISIUNILOR

Paris, 24. — Consiliul de pace s'a întrunit Sâmbătă dimineață discutând chestia despăgubirilor.

Toate comisiunile au fost invitate să depună concluziunile până Luni.

Comisiunea porturilor, căilor ferate și comunicațiilor pe apă a terminat examinarea clauzelor de inserat în preliminariile păcii.

*

Comitetul însărcinat cu redactarea protocolului în afacerea Marocului a abrogat actul dela Algesiras.

INTREVEDEREA DE LA SPA

Paris, 24. — *Agenția* Havas *anunță că guvernele aliaților au primit următoarea comunicare dela mareșalul Foch:*

„Conform hotărîrei guvernelor aliate, transportul trupelor poloneze din Franța se va face pe liniile propuse de guvernul german. Aceasta răspunde în totul dorințelor guvernelor aliate și asociate".

REVENDICARILE ITALIEI

Byk (Malta) 24. — Revendicările Italiei și Jugo-Slaviei asupra driaticei au fost expuse în fața Congresului de pace. Domnește impresiunea în Paris că ambile State au fost sfătuite să facă serioase sforțări spre a aplana diferendele lor.

Adunarea generală a societății „Ocrotirea orfanilor din război"

Eri, la 3 d. a., s'a ținut în sala Senatului, adunarea generală a societății „Ocrotirea orfanilor din război".

Au participat la ședință d-nii miniștri G. Mârzescu, St. Pop, I. Nistor, Inculeț și Goldiș; de asemenea P. S. S. Arhiereul Bartolomeu Băcăoanul și d-nii P. Gârbovicéanu, Bibicescu, etc.

Doamna Olga Sturdza, președinta societății, deschizând ședința, amintește rolul acestei societăți.

Doamna Alexandrina Gr. Cantacuzino citește darea de seamă asupra activității desfășurate până în prezent de către această societate, semnalând în acelaș timp și nevoile ce mai trebuesc împlinite.

D-na Zoe Rămniceanu, casiera societății, expune situația financiară a societății, iar **d. Cinceanu** citește raportul comisiunii de control, după care se dă cuvenita descărcare a gestiunei comitetului.

D. Sima Niculescu, prefectul jud. Ialomița, descrie starea nenorocită a județelor din șesul Munteniei.

D-sa arată datoria morală pe care pătura înstărită urmează să o aibă față de copilașii luptătorilor morți pe câmpul de onoare.

A vorbit apoi **d. avocat Tudor Popescu** arătând că viața copilașilor se stinge. Ajutorul statului este insuficient, inițiativa particulară se impune să se manifestăze cu cea mai profundă tărie.

D. ministru St. Pop spune că nu toți își dau seama cât datorim noi românii ostașilor cari și-au dat viața pentru desrobirea și fericirea neamului. O obligație sfântă să ne îndemne azi: obligația față de copiii lor.

D. ministru Mârzescu face, după dânsul, o frumoasă dare de seamă despre activitatea societății, arătând că ea a fost una din cele mai bine organizate.

Ea a dat ajutoare la 1500 familii, a înființat 3 cantine, a dat 1000 de pachete de îmbrăcăminte, a înființat 3 ateliere de croitorie, a dat 1000 de pachete de alimente, a înființat 3 cămine, a dat 1000 de pachete de îmbrăcăminte, a înființat 3 ateliere de croitorie, a dat 1000 de pachete de alimente, a înființat 3 cămine.

Ea a dat ajutoare la 1500 familii, a înființat 3 cant